

پرسش‌گری و آزاداندیشی

در گفت‌وگو با اساتید حوزه

www.ketab.ir

حسین ایزدی

در گفت و گو با اساتید حوزه

حسین ایزدی

ناشر: انتشارات کانون اندیشه جوان

چاپ اول: ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۹۰۰۰ تومان

طراح جلد: رؤیا نگاران

چاپ و صحافی: صبع وصال

شماره: ایزدی، حسین، ۱۳۶۵ -

عنوان و نام پدیدآور: بررسی گری و آزانندیشی در گفت و گو با اساتید حوزه / حسین ایزدی.

مشخصات نشر: [تهران]: کانون اندیشه جوان، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۴۸/۱۰۰

شایک: ۵- ۳۸۹- ۱۵۹- ۶۰۰- ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا.

موضوع: پریش گری — جنبه های مذهبی — اسلام

موضوع: Questioning – Religious aspects – Islam

موضوع: آزاداندیشی — اسلام.

Free thought – Islam : موضوع

موضوع: روحانیت-- ایران -- مصاحبه‌ها.

موضوع: Clergy – Iran- Interviews

شناسه افزوده: کانون اندیشه جوان.

رده‌بندی کنگره: BP ۲۵۴/۴

ردہ بندی دیوے: ۲۹۷/۶۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۵۶۹۶۱

تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن: ۸۵۰۳۳۴۱ - ۸۵۰۵۴۰۲

فروشگاه کتاب اندیشه: تهران: خیابان انقلاب، روبروی

درب اصلی دانشگاه تهران، پلاک ۱۲۴۸، تلفن: ۶۶۱۷۵۶۷۰

همه حقوق محفوظ است

فهرست

پیشگفتار.....	۱۱
مقدمه؛ نیم نگاهی به چستی.....	۱۳
الف) ضرورت احیای سنت‌های حوزوی.....	۱۳
ب) مفهوم و ارزش پرسش‌گری و استقبال از پرسش.....	۱۵
ج) پرسش‌گری از منظر روایات.....	۱۵
د) مفهوم آزاداندیشی.....	۱۶
۱. آزاداندیشی به مثابه یک فرهنگ.....	۱۷
۲. آزاداندیشی به مثابه یک گفتمان.....	۱۷
۳. آزاداندیشی در عرصه سیاسی- اجتماعی.....	۱۸
۴. آزاداندیشی در عرصه علم و دانش.....	۱۸
۵. آزاداندیشی در فاخرترین معنا.....	۱۹
ه) آزاداندیشی در کلام رهبری.....	۲۰
۱. ضرورت آزاداندیشی.....	۲۰
۲. معنای عمیق آزاداندیشی.....	۲۰
۳. معنای غلط آزاداندیشی.....	۲۰
۴. آزاداندیشی راه ادامه انقلاب.....	۲۱
۵. شرایط تحقق آزاداندیشی.....	۲۱
۶. موانع آزاداندیشی.....	۲۲

۷. انتقاد از عملی‌نشدن کرسی‌های آزاداندیشی ۲۲
۸. حوزه‌های علمیه و آزاداندیشی ۲۳
۱. اجتهاد و آزاداندیشی ۲۳
۲. درس خارج و آزاداندیشی ۲۴
۳. متون آموزشی حوزوی و آزاداندیشی ۲۴
۴. روش تحصیل حوزوی و آزاداندیشی ۲۴
- ز) یک مغالطه درباره آزاداندیشی در حوزه ۲۵
- ح) آزاداندیشی متناسب با زمانه، تولید علم و تمدن‌سازی ۲۵
- ط) چرخه علمی «استقبال از پرسش، پرسش‌گری، آزاداندیشی» ۲۷
- فصل اول: مفهوم و ارزش پرسش‌گری و راه‌های تربیت طلبه پرسشگر** ۳۱
- اشاره ۳۲
- الف) مفهوم‌شناسی «پرسش و مشکل» ۳۲
- ج) اهمیت پرسش‌گری و انگیزه‌سازی برای تحصیل علم ۳۵
- د) مراد از تحسین سؤال در روایات ۳۶
- هـ) زمینه و بستر شکل‌گیری پرسش خوب ۳۶
- و) ویژگی‌های یک «پرسش خوب» ۳۷
۱. شناسایی نوع و سنخ پرسش ۳۷
۲. برخاسته از متن نیازها و اولویت‌ها ۳۹
۳. مفید بودن در عمل و متن واقع ۴۰
- ۱-۳. زمینه‌های شکل‌گیری پرسش‌های جدید برای حوزه ۴۱
- ۲-۳. تولید سؤال و نیازسنجی ۴۲
۴. دارای پشتوانه و مبنای علمی ۴۲
- ز) مراتب پرسش ۴۳
- ح) تفاوت «پرسش» در فضای آموزشی و فضای پژوهشی ۴۴
- ط) مؤلفه‌های اثرگذار در تربیت طلبه پرسش‌گر ۴۵
۱. استاد ۴۵

۴۶.....	۲. کتاب.....
۴۷.....	۳. ارزشیابی تحصیلی.....
۴۸.....	۴. قوانین آموزشی.....
۴۸.....	۵. استفاده از پرسش در فرایند آموزش.....
۵۱.....	۶. آموزش صحیح و کاربردی منطق.....
۵۲.....	ط) نسبت پرسش‌گری و آزاداندیشی.....
۵۶.....	فصل دوم: استقبال از پرسش‌گری و توانایی حل مسئله.....
۵۷.....	اشاره.....
۵۸.....	الف) سنت پرسش‌گری در حوزه‌ها و پیشینه قرآنی آن.....
۶۰.....	ب) پیش‌نیازها یا زمینه‌های تربیتی و آموزشی استقبال از سؤال.....
۶۱.....	ج) فرایند چهار مرحله‌ای تربیت و پرسش‌گری.....
۶۳.....	د) نظریه هرم روانی علامه مصباح و ویژگی‌های پرسش مطلوب.....
۶۴.....	۱. پرسش ارزش‌مدار.....
۶۵.....	۲. پرسش تبیینی.....
۶۵.....	۳. پرسش تفکرگرا.....
۶۷.....	هـ) روش استنتاج شهید صدر، روش بومی و حوزوی حل مسئله.....
۶۷.....	۱. طراحی سؤال درست.....
۶۹.....	۲. داشتن پرسش فنی و کارشناسانه.....
۶۹.....	۳. برخورداری از نصاب علمی.....
۷۰.....	۴. آشنایی با منطقه الفراغ.....
۷۱.....	و) روش‌های عمومی حل مسئله.....
۷۱.....	تفکر: اولین گام در حل مسئله.....
۷۲.....	روش‌شناسی موضوعات: گام دوم در حل مسئله.....
۷۳.....	ز) روش‌ها و تکنیک‌های حل مسئله خلاقانه.....
۷۵.....	۱. ایده نو داشتن.....
۷۵.....	۲. سؤال جدید داشتن.....

- ۷۵..... ۳. نیاز مخاطب و جامعه.
- ۷۵..... ۴. شناسایی موانع موجود و احتمالی.
- ۷۶..... ۵. توجه به نظام ارزشی جامعه.
- ۷۶..... ۶. اقدام.
- ۷۷..... ۷. بهره‌گیری از تکنولوژی.
- ۷۷..... ۸. انسجام فکری و عملی.
- ۷۷..... ۹. تفکر خارج از چارچوب.
- ۷۸..... ۱۰. تولید نو و جدید.
- ۷۸..... (ح) عوامل از بین رفتن روح پرسش‌گری.
- ۷۹..... (ط) آفات پرسش‌گری.
- ۸۲..... فصل سوم: مفهوم‌شناسی آزاداندیشی و موانع پیش روی آن.
- ۸۳..... اشاره.
- ۸۳..... (الف) توجه به خاستگاه اجتماعی برای تعریف آزاداندیشی.
- ۸۴..... (ب) تعریف آزاداندیشی.
- ۸۶..... (ج) اهمیت آزاداندیشی.
- ۸۷..... (د) رابطه آزاداندیشی و امنیت اجتماعی.
- ۸۸..... (هـ) آزاداندیشی در سیره اهل بیت علیهم‌السلام.
- ۸۹..... (و) اشاره به برخی عوامل افت علمی طلاب.
- ۹۱..... (ز) راهکارهایی برای تربیت طلبه پرسش‌گر و آزاداندیش.
- ۹۱..... ۱. روش‌های موجود و ممکن برای ارائه دروس.
- ۹۳..... ۲. استفاده از ظرفیت سبک سامرایی.
- ۹۴..... ۳. مزایای بیست و دوگانه سبک سامرایی.
- ۹۶..... (ح) بررسی موانع چندگانه تحقق آزاداندیشی.
- ۹۶..... ۱. موانع فرهنگی.
- ۹۹..... ۲. موانع اخلاقی.
- ۱۰۰..... ۳. موانع اجتماعی.

۴. موانع روانی	۱۰۴
فصل چهارم: آزاداندیشی و تولید علم	۱۰۷
اشاره	۱۰۸
الف) انواع آزادی	۱۰۹
ب) معانی آزادی	۱۰۹
ج) متغیرهای اثرگذار در تعریف «آزادی برای»	۱۱۰
د) نظریه مختار در باب «آزادی»	۱۱۰
هـ) جایگاه و میزان «آزادی بیان» براساس نظریه مختار در باب آزاداندیشی	۱۱۱
و) نسبت آزاداندیشی و تولید علم	۱۱۲
ز) بررسی ضرورت تولید علم	۱۱۴
ح) شرایط تحقق تولید علم	۱۱۵
ط) مواردی که اکنون در آنها نیازمند نظریه پردازی هستیم	۱۱۷
ی) فرایند هفت مرحله‌ای اسلامی سازی علوم انسانی	۱۱۸
۱. تدوین «فلسفه علوم انسانی»	۱۱۹
۲. تدوین «ایدئولوژی اسلامی»	۱۱۹
۳. تدوین «روش شناسی علوم انسانی»	۱۲۰
۴. تولید علوم اجتماعی اسلامی	۱۲۱
۵. نظام سازی اجتماعی	۱۲۱
۶. ساخت «نهادهای اجتماعی»	۱۲۲
۷. ساخت «نهادهای فرهنگی»	۱۲۲
ل) فرایند راهبردی تحول در علوم انسانی	۱۲۲
م) ضرورت جریان شناسی فکری حوزه برای طلاب	۱۲۴
فصل پنجم: آزاداندیشی و تمدن سازی	۱۲۷
اشاره	۱۲۸
الف) لزوم تبیین دقیق معنای آزاداندیشی برای پیشگیری از آسیب ها	۱۲۸
ب) معنای آزاداندیشی در فضای علوم حوزوی و سستی	۱۳۰

پیشگفتار

کانون اندیشه جوان» مؤسسه‌ای فرهنگی است که از سال ۱۳۷۷ تا کنون برای تبیین، تبلیغ و ترویج گفتمان انقلاب اسلامی تلاش و به منظور رشد فکری جوانان ۱۶ تا ۲۸ سال فعالیت می‌کند. ارتقا و شکوفایی باورها و گرایش‌های دینی، معرفتی، فکری و شخصیتی مخاطبان جوان، معرفی الگوهای مطلوب و پاسخ به نیازها و خواسته‌های آنان از برجسته‌ترین اهداف فراروی کانون است. این مؤسسه تلاش می‌کند در عرصه‌های مختلف علوم انسانی از دریچه اسلام ناب به بازخوانی، بررسی، نقد، تولید و بازتولید آرا و اندیشه‌ها بپردازد.

کانون اندیشه جوان برای ارتباط مستمر خود با جوانان و اندیشه‌ورزان راه‌های زیادی در نظر دارد که عبارت‌اند از: برگزاری نشست‌های گفتمانی و همایش‌ها، ارتباط گسترده با دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی، برگزاری مناظره‌ها، میزگردهای متنوع، تولید کلیپ، سایت «باشگاه اندیشه» (به عنوان اولین گفتارنامه مجازی و بانک مقالات مختلف در ساحت مباحث فکری) و

اما کتاب یکی از بهترین قالب‌های تولیدی در کانون است. این یارمهربان با دانایی و خوش‌بینی‌اش سخن‌های فراوانی برای خوانندگانش دارد و همچون چراغی در دستان جوانان پرسش‌گر و کنج‌کاو در عصر پرشبهه روزگار ماست. کانون اندیشه جوان در چهار سطح جوان، دانشجو، اندیشه و طلبه کتاب‌هایی را منتشر می‌کند:

۱. «کتاب جوان» برای مخاطبان جوانی تهیه می‌شود که ۱۵ تا ۱۹ ساله‌اند و دوره متوسطه دوم تحصیلی را سپری کرده‌اند.

۲. «کتاب دانشجو» مربوط به جوانان دانش‌پژوه در مقطع کاردانی و کارشناسی است که به‌طور معمول ۱۸ تا ۲۲ سال دارند.

۳. «کتاب اندیشه» برای جوانانی نگاشته می‌شود که پویایی فکری خویش را تعالی بخشیده، بر فرازی فراتر از مقطع کارشناسی قدم نهاده و به‌طور معمول کمتر از ۲۸ بهار را تجربه کرده‌اند.

۴. «کتاب طلبه» با جوانانی سخن می‌گوید که سال‌های نخست و سطوح میانی علوم حوزوی را می‌گذرانند.

قلم کتابی که اکنون پیش روی شماست، برای سطح طلبه بر این ورق‌ها رقم خورده است. در این کتاب محقق محترم با قلمی روان و جذاب کوشیده است به موضوع پرسش‌گری و آزاداندیشی بپردازد و ذهن مخاطب جوان را بهتر و بیشتر با آن آشنا سازد. به یقین نقدها و پیشنهادها سازنده مخاطبان ما را در ارتقای علمی اثر و دستیابی به اهداف فراوی‌مان یاری خواهند کرد.

کانون اندیشه جوان